

JAARVERSLAG 2025

Rekenkamer Waterschap Vallei & Veluwe & Waterschap Zuiderzeeland

Inhoudsopgave

Voorwoord voorzitter	3
1. Inleiding.....	4
2. Afgeronde onderzoeken in 2025	5
3. Lopende onderzoeken in 2025	6
4. Samenstelling Rekenkamer.....	8
5. Kosten in 2025	9
Bijlage: Onderzoeksprotocol	9

Voorwoord voorzitter

Geachte leden van het AB,

Ik schrijf dit voorwoord als voorzitter van de Rekenkamer en we blikken terug op het werk van de Rekenkamer in 2025.

De waterschappen Zuiderzeeland en Vallei & Veluwe hebben een personele unie voor de Rekenkamer. In praktijk een gezamenlijke Rekenkamer die onderzoeken uitvoert voor elke van de waterschappen en daarnaast ook gezamenlijke onderzoeken uitvoert.

Rekenkameronderzoek kent een relatief lange doorlooptijd. We hebben dit jaar meerdere onderzoeken opgeleverd voor Zuiderzeeland en zullen in 2026 het eerste gezamenlijke onderzoek voor beide waterschappen opleveren en ook het eerste onderzoek specifiek uitgevoerd voor Waterschap Vallei en Veluwe.

Afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in het werken in de nieuwe samenstelling van 5 onafhankelijke leden, het beter leren kennen van Waterschap Vallei en Veluwe en het kennis maken met de begeleidingscommissie en klankbordgroep van beide Ab-en. In 2025 hebben we in samenspraak met de beiden Algemeen Besturen een onderzoeksprotocol opgeleverd, deze vindt u terug in de bijlage van dit jaarverslag.

Helaas hebben we in 2025 ook te maken gehad met meer personele wisselingen dan gehoopt door het vertrek van de secretaris en een lid van de Rekenkamer. In goede samenwerking met beide AB-en en ambtelijke organisatie hebben we vacatures begin 2026 kunnen invullen en zijn we weer op volle sterkte.

Ik wil u namens de Rekenkamer bedanken voor het vertrouwen en de samenwerking van afgelopen jaar en heb er alle vertrouwen in dat we deze samenwerking ook in 2026 zullen voortzetten.

Namens de rekenkamer,

Joost van de Beek

Voorzitter

1. Inleiding

In dit jaarverslag informeert de Rekenkamer (RK) over wat er in 2025 is bereikt, wat de RK daarvoor heeft gedaan en wat dit heeft gekost. Hiermee legt de RK verantwoording af aan het Algemeen Bestuur (AB) van Waterschap Zuiderzeeland (ZZL) en het AB van Waterschap Vallei & Veluwe (V&V).

Het jaar 2025 was het eerste volledige jaar waarin er een rekenkamer (in de vorm van een personele unie) is voor beiden waterschappen. In 2025 heeft de rekenkamer voor waterschap Zuiderzeeland het onderzoek naar het Actieplan Bodem en Water afgerond, en namens beide waterschappen deelgenomen aan het DoeMee onderzoek naar de energiebesparingsplicht.

In 2025 zijn de onderzoeken Bodemdaling (voor ZZL), zeer zorgwekkende stoffen (voor ZZL en V&V) en digitale veiligheid (V&V) gestart. Deze onderzoeken worden naar verwachting in de loop van 2026 afgerond.

2. Afgeronde onderzoeken in 2025

2.1 Actieplan Bodem en Water / Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

In 2025 is het onderzoek Actieplan Bodem en Water afgerond voor waterschap ZZL. In dit onderzoek is onderzocht hoe waterschap ZZL uitvoering geeft aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Hiervoor is een benchmark onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Agrimaco, waarbij ZZL vergeleken is met het (1) Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (werkgebied Noord-Holland), (2) Waterschap Noorderzijlvest (werkgebied Noord- en Midden-Drenthe, een groot deel van Groningen en een klein deel van Friesland) en (3) Waterschap Scheldestromen (werkgebied Zeeland).

Nagegaan is welke resultaten de vier waterschappen boeken en welke kosten zij daarvoor maken. Het onderzoek omvat zowel een kwalitatieve als kwantitatieve vergelijking van de programma's en de bijbehorende projecten.

De aanbevelingen op basis van het onderzoek zijn als volgt geformuleerd:

1. Betrek belanghebbende partijen van buiten de agrarische sector
2. Kies voor een gestructureerd integraal programma met bedrijfsspecifieke, vraaggestuurde advisering
3. Zorg voor meer impact via samenwerking met afzetketens en erfbetreders

2.2 DoeMee onderzoek energiebesparingsplicht

Waterschappen ZZL en V&V meegedaan aan het DoeMee onderzoek naar energiebesparingsplicht, uitgevoerd door Ecorys. Twaalf van de 21 waterschappen hebben meegedaan aan het onderzoek. Dit onderzoek richtte zich op de voortgang en uitdagingen bij de naleving van de energiebesparingsplicht, informatieplicht energiebesparing en de label C verplichting voor kantoorgebouwen door waterschappen.

De belangrijkste aanbevelingen voor het AB en DB zijn als volgt:

1. Vraag als algemeen bestuur aan het dagelijks bestuur om in gesprek te gaan met andere waterschappen om kennis uit te wisselen en van elkaar te leren. Stel op basis daarvan een lijst met winstkansen op om energie te besparen. Door inzicht te krijgen in het grote energieverbruik en winstkansen in kaart te brengen kunnen waterschappen energie besparen en daarmee voldoen aan de doelstelling om energieneutraal en klimaatneutraal te zijn in 2030.
2. Onderzoek als dagelijks bestuur ook mogelijkheden om energiebesparende maatregelen, eventueel als waterschappen gezamenlijk, te treffen in combinatie met groot onderhoud of vervanging van onderdelen. Bij alle waterschappen ligt de komende tijd een grote opgave om rioolwaterzuiveringen te vervangen. Dit biedt kansen om daarbij ook energiebesparende maatregelen te treffen.

3. Lopende onderzoeken

Er zijn drie lopende onderzoeken, waarvan de verwachting is dat ze in 2026 worden afgerond. Het onderzoek Bodemdaling (gestart in 2024) loopt nog en wordt in Q2 2026 opgeleverd. Verder zijn in 2025 het onderzoek Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) gestart voor waterschap ZZL en V&V, en is het onderzoek Digitale Veiligheid gestart voor waterschap V&V.

3.1 Bodemdaling

Provincie Flevoland en waterschap Zuiderzeeland hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het creëren, onderhouden en aanpassen van randvoorwaarden waarbinnen de functies wonen, werken, landbouw en natuur zo optimaal mogelijk kunnen bestaan. Een goed functionerende waterhuishouding en een goede bodemgesteldheid zijn essentiële onderdelen van die randvoorwaarden. Eén van de factoren die bodemgesteldheid en de waterhuishouding in de loop van de tijd veranderen, en waar beide overheden rekening mee moeten en willen houden, is de bodemdaling in het beheergebied. Bodemdaling is relevant voor actuele beleidsopgaven van de provincie zoals de stedelijke gebiedsontwikkeling en klimaatadaptatie.

De bodem van Flevoland is sinds de drooglegging in de vorige eeuw aanzienlijk gedaald, met sommige gebieden waar de bodemdaling meer dan een meter bedraagt. Deze daling heeft verstrekende gevolgen voor de waterhuishouding en beïnvloedt de taakuitvoering van het waterschap. Met name in het landbouwgebied ten zuidwesten van Emmeloord leidt de voortgaande bodemdaling tot hogere grondwaterstanden en een verhoogd risico op inundatie. Om deze problemen te adresseren, zijn er diverse technische maatregelen geïnitieerd, zoals het plaatsen van voortstuwars en pompinstallaties. Echter, deze maatregelen zijn kostbaar en hun effectiviteit neemt in de loop der tijd af, vooral gezien de toegenomen uitdagingen door klimaatverandering.

De doelstelling van dit onderzoek is om de bestuurlijke samenwerking tussen de provincie Flevoland, waterschap Zuiderzeeland, Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen bij de aanpak van bodemdaling in kaart te brengen, te evalueren en aanbevelingen te doen voor het optimaliseren van deze bestuurlijke samenwerking. De focus ligt op het identificeren van de manieren waarop de samenwerking efficiënter en doelmatiger kan worden ingezet om de uitdagingen van bodemdaling beter aan te pakken. Daarbij moet het belang van de verschillende bodemdalingsgebieden centraal staan.

Start onderzoek	Q4 2024
Verwachting onderzoek naar het AB	Q2 2026
Onderzoeksbureau	GovernEUR

3.2 Zeer zorgwekkende stoffen

Dit onderzoek voor de waterschappen Vallei & Veluwe en Zuiderzeeland heeft als doel in beeld te brengen hoe de waterschappen meer grip kunnen krijgen op de risico's voor de waterkwaliteit als gevolg van de aanwezigheid van (potentiële) zeer zorgwekkende en opkomende stoffen. Veel waterschappen in Nederland worden geconfronteerd met de aanwezigheid van deze stoffen in het oppervlaktewater, waterbodems en in de rioolwaterzuiveringen. Waterschappen willen voorkomen dat deze stoffen, die schadelijk zijn voor mens en milieu, in het milieu terechtkomen. De doeltreffendheid van het gevoerde beleid van de waterschappen op dit thema valt dan ook binnen de scope van dit onderzoek.

In het onderzoek wordt inzicht gegeven in de huidige werkwijze en kennis bij beide waterschappen met betrekking tot (potentiële) ZZS, methoden om risico's voor/door ZZS in kaart te brengen en het mogelijke handelingsperspectief van een dergelijke methode. Het eindrapport van het onderzoek zal naar verwachting in kwartaal 4 van 2026 gereed zijn, waarna het in het AB van beide waterschappen behandeld kan worden.

Start onderzoek	2025
Verwachting onderzoek naar het AB	Q4 2026
Onderzoeksbureau	LEAF

3.3 Digitale veiligheid

Voor het waterschap Vallei en Veluwe richt dit onderzoek zich op de voorbereiding van het waterschap op de verwachte invoering van de Cyberbeveiligingswet in 2026. De wet zal waterschappen verplichten om een risicoanalyse uit te voeren en passende beveiligingsmaatregelen te nemen om de digitale veiligheid van netwerk- en informatiesystemen te waarborgen. De toenemende digitalisering maakt informatieveiligheid steeds belangrijker, vooral gezien de verwerking van gevoelige en (bijzondere) persoonsgegevens door waterschappen.

Het onderzoek heeft als doel het Algemeen Bestuur inzicht te geven in hoe het waterschap zich voorbereidt op deze wet, met een focus op de organisatie, de mens en de techniek. De centrale vraag is of de informatieveiligheid bij het waterschap Vallei & Veluwe voldoende gewaarborgd is bij de invoering van de Cyberbeveiligingswet. Het onderzoek wordt afgerond met een eindrapport dat naar verwachting in het vierde kwartaal van 2026 wordt gepubliceerd, zodat het Algemeen Bestuur tijdig over de bevindingen kan beschikken.

Start onderzoek	2025
Verwachting onderzoek naar het AB	Q4 2026
Onderzoeksbureau	Hoffman

4. Samenstelling Rekenkamer

In 2025 bestond de Rekenkamercommissie uit onderstaande vijf leden en een secretaris. Eind 2025 waren er twee vacatures, voor een lid en secretaris.

Leden RK		Datum benoeming	Datum herbenoeming	Einde zittingsduur
J. van de Beek	Extern lid	1 januari 2025		1 januari 2031
M.F.J. Bakker	Extern lid	1 januari 2025		1 januari 2031
M. Caniels	Extern lid	1 januari 2025		1 november 2025
F. Lindenaar	Extern lid	1 januari 2025		1 januari 2031
I. Stins	Extern lid	1 januari 2025		1 januari 2031
J.Calmeyer Meijburg	Secretaris	1 maart 2025		1 oktober 2025

5. Kosten in 2025

In 2025 was het budget van de Rekenkamer €165.280.

Er is €21.000 uitgegeven aan onderzoek zeer zorgwekkende stoffen.

De vergoedingen voor leden van de rekenkamer en de secretaris bedroegen respectievelijk: €25.089 en €7.796. De vergoeding van de secretaris hierbij lager uitgevallen, omdat de rekenkamer een deel van het jaar zonder secretaris heeft gewerkt.

De contributie NVVR is een jaarlijkse bijdragen voor het lidmaatschap van de NVVR. De wervingskosten betreffen kosten voor plaatsing en begeleiding van vacatures voor leden en secretaris van de rekenkamer.

Er was hierdoor een onderbesteding van €109.314. Dit bedrag is in minder gebracht op de jaarlijkse bijdragen van de waterschappen.

	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
Externe onderzoeken	€	€21.000	
Contributie NVVR	€	€877	
Wervingskosten	€	€1.204	
Vergoeding en reiskosten leden RK	€	€25.089	
Vergoeding secretaris RK	€	€7.796	
Bijdragen waterschappen	€165.280		
Totaal	€	€	+€109.314

Tabel 1. Begroting en realisatie over het jaar 2025. Bedragen inclusief BTW.

Bijlage: Onderzoeksprotocol

Onderzoeksprotocol

Rekenkamer Waterschappen Vallei & Veluwe en Zuiderzeeland

Versie 23 december 2025, definitief

Inleiding

Dit onderzoeksprotocol beschrijft de richtlijnen die de rekenkamer hanteert bij de inrichting en uitvoering van haar onderzoek. Het doel van dit protocol is om de kwaliteit van de onderzoeken van de rekenkamer te waarborgen en te zorgen voor een goed verloop van het onderzoeksproces. Daarnaast wil de rekenkamer met dit protocol inzicht bieden in de werkwijze van de rekenkamer en helderheid verschaffen over de wijze waarop de rekenkamer haar taken uitoefent.

In geval van een beknopt onderzoek zoals bijvoorbeeld een quickscan kan de aanpak op onderdelen afwijken.

Missie en taak rekenkamer

De rekenkamer wil bijdragen aan het verbeteren van het waterschapsbestuur en de publieke verantwoording daarover versterken. Ook wil zij door haar onderzoek bijdragen aan het lerend vermogen van het Algemeen Bestuur (AB) en een lerende organisatie stimuleren.

De rekenkamer doet haar werk vanuit de wettelijke taak om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het waterschapsbestuur te onderzoeken. Hieronder wordt verstaan de beleidsvoorbereiding, -vorming, -vaststelling, -uitvoering en -effecten.

Maar ook de bedrijfsvoering van of door de organisatie, uiteraard onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, kan onderwerp van onderzoek zijn.

Een rekenkameronderzoek is nadrukkelijk geen consultancy-opdracht die uitmondt in bijvoorbeeld een (organisatie-) advies of beleidsevaluatie.

Betekenis onderzoeksprotocol

Het doel van dit protocol is een waarborg te bieden voor de kwaliteit van de onderzoeken van de rekenkamer en bij te dragen aan een goed verloop van het gehele onderzoeksproces binnen de organisatie. Daarnaast wil de rekenkamer met dit protocol inzicht verschaffen in haar werkwijze en hierdoor bijdragen aan de transparante sfeer waarbinnen de rekenkamer haar taken wil uitoefenen.

Aan dit onderzoeksprotocol liggen de wet en de verordening(-en) van de waterschappen op de rekenkamer ten grondslag.

De rekenkamer hanteert de volgende uitgangspunten bij haar onderzoek:

- a) *Objectiviteit*: onpartijdige, niet vooringenomen en gedegen analyse van de bevindingen.
- b) *Onderbouwing*: conclusies worden genoegzaam onderbouwd door de geconstateerde bevindingen, en zo mogelijk van een normenkader.
- c) *Consistentie*: eenduidigheid van begrippen en redeneringen.

- d) *Controleerbaarheid*: de bevindingen zijn navolgbaar te controleren en te staven. e) *Zorgvuldigheid*: onafhankelijk en kwalitatief hoogwaardig onderzoek. f) *Onafhankelijkheid*: geen inmenging door belangen of wensen van derden, waaronder onderzochte personen of organisaties.
- g) *Doelmatigheid*: heldere afbakening, doelgerichte uitvoering, afgewogen op kosten en baten.
- h) *Toegankelijkheid en bruikbaarheid*: bondige en toegankelijke informatie in het onderzoeksrapport op een aantrekkelijke wijze gepresenteerd.

2³ december 2025 definitief

Het proces in beeld

3 3 december

2025 definitief

1. Longlist en keuze onderzoeksonderwerp

De rekenkamer heeft gelet op de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers een onafhankelijke positie ten opzichte van het waterschap. Dit betekent dat de rekenkamer zelf bepaalt welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht.

De rekenkamer kan onderzoek doen in verschillende vormen zoals (niet limitatief):

- een gezamenlijk onderzoek (voor/in beide waterschappen).
- een afzonderlijk onderzoek (per waterschap).
- een doorwerkingsonderzoek.
- een oriënterend vooronderzoek.
- aansluiten bij landelijk Doe Mee onderzoek (initiatief bij landelijke Vereniging Rekenkamers).
- een quickscan.

De rekenkamer houdt in haar onderzoeksprogrammering rekening met de actuele thema's en behoeften vanuit het Algemeen Bestuur van het waterschap. Daartoe wordt op initiatief van de rekenkamer minstens een maal per jaar een consultatieronde gehouden.

Iedere ingezetene kan via de rekenkamer-pagina van de website van het waterschap onderzoeksuggesties indienen bij de rekenkamer. Dit verloopt via het emailadres van de secretaris van de rekenkamer. Het algemeen bestuur kan aan de rekenkamer vragen om een bepaald onderzoek uit te voeren. De rekenkamer zelf kan suggesties ontleen aan externe bronnen, zoals publicaties, Waterschapspeil, Waterschapsspiegel, bevindingen van andere rekenkamers etc. Alle mogelijke onderwerpen worden opgenomen op de longlist.

Bij de keuze van de onderwerpen geldt dat een zo groot mogelijke bijdrage aan de missie en doelstelling van de rekenkamer wordt beoogd, gerelateerd aan de inzet van beperkte onderzoekscapaciteit. De rekenkamer kiest op basis van de volgende selectiecriteria:

1. Het onderwerp dient te passen binnen de taakopdracht en bevoegdheden van de rekenkamer en moet relevant zijn voor het functioneren van het algemeen bestuur.
2. Er zijn signalen/twijfels over doelmatigheid, doeltreffendheid en/of rechtmatigheid.
3. Er zijn (potentiele) risico's voor de uitvoering van de (kern)taken (waterveiligheid, voldoende water, schoon water, crisisbeheersing, etc.).
4. Er is een (potentieel) financieel risico.
5. Er is een (potentieel) risico m.b.t. het imago van het waterschap.
6. Er zijn leereffecten mogelijk (leerervaringen ook elders toepasbaar).
7. Er is sprake van enige evenwichtige spreiding over de beleidsterreinen in de opvolgende onderzoeken.
8. Contra-indicatie: de informatie is ook via andere, gemakkelijkere of voor de hand liggende weg te verkrijgen (b.v. vragen stellen aan het dagelijks bestuur, rondetafelconferentie met het dagelijks bestuur en derden).

De onderwerpen worden geprioriteerd en geprogrammeerd na weging door de rekenkamer van de longlist. Dat gebeurt na overleg met de contact- en/of begeleidingsgroep van het Algemeen Bestuur of met een andere vertegenwoordiging uit haar midden. De onderzoeksprogrammering wordt opgenomen in het werkplan voor het komende jaar / komende jaren dat de rekenkamer jaarlijks (bij

voorkeur aan het begin van ieder kalenderjaar) vaststelt en waarvan het Algemeen Bestuur op de hoogte wordt gesteld.

4 ^{3 december 2025 definitief}

2. Concept onderzoeksopzet

Nadat de rekenkamer het onderzoeksonderwerp heeft bepaald, stelt zij een concept onderzoeksopzet vast.

De onderzoeksopzet omvat in elk geval de volgende onderdelen:

1. Aanleiding en achtergronden onderzoeksvraag.
2. Doel van het onderzoek.
3. Centrale vraagstelling en deelvragen.
4. Normenkader / toetskader op te stellen eventueel na overleg met het te onderzoeken organisatieonderdeel.
5. Onderzoek aanpak (feitenonderzoek, raadplegen deskundigen, interviews, reality checks, werksessie, wederhoor op concept bevindingen, rapportage/presentatie).
6. Planning.

Vooronderzoek

Er kan een oriënterend vooronderzoek gedaan worden, voordat een onderwerp voor onderzoek wordt geselecteerd. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een analyse van relevante documenten en literatuur. Zo nodig kan de rekenkamer een aantal oriënterende gesprekken voeren met sleutelpersonen zoals medewerkers van het waterschap. Van een vooronderzoek wordt ter informatie mededeling gedaan aan de secretaris-directeur van het waterschap. Via de contactpersoon (voor de rekenkamer) van het waterschap of een door de secretaris-directeur aangewezen functionaris kunnen stukken voor een vooronderzoek uit de organisatie worden opgevraagd. Na afronding van het vooronderzoek kan de rekenkamer besluiten het daarbij te laten dan wel over te gaan tot een volwaardig onderzoek.

Onderzoek in eigen beheer

Indien de rekenkamer besluit één of meer van haar leden (deels) te belasten met de uitvoering van onderzoek, wordt voorafgaand aan het onderzoek een raming van de te besteden uren en na afronding van het onderzoek een verantwoording van de bestede uren vastgesteld door de rekenkamer. Het tarief hiervoor kan nader bepaald worden. Richtsnoer hiervoor kan zijn 50% van commercieel tarief.

3. Afstemmen onderzoeksopzet met contact- of begeleidingsgroep

De concept onderzoeksopzet wordt toegezonden aan de contact- en/of begeleidingsgroep en er wordt om een reactie (aandachtspunten voor het onderzoek) gevraagd. De reactietermijn voor de contact- en/of begeleidingsgroep is 3 weken.

Mocht als gevolg van vakantie(s) of andere redenen dit niet haalbaar zijn, dan wordt de rekenkamer daarvan tijdig en schriftelijk op de hoogte gesteld.

Vervolgens wordt de onderzoeksopzet definitief gemaakt. De definitieve onderzoeksopzet vormt het uitgangspunt voor het onderzoek.

4. Offerte aanvraag en keuze extern(e) bureau(s)

Indien een extern bureau wordt ingeschakeld om het onderzoek uit te voeren, zal zo mogelijk meer dan één extern bureau worden benaderd om aan de hand van de onderzoeksopzet en een offerte aanvraag een offerte en een Plan van Aanpak voor het onderzoek te leveren, conform het inkoopbeleid van het waterschap dat de rekenkamer ondersteunt (i.c. Vallei en Veluwe).¹ De rekenkamer wijst de externe bureaus bij het offerteonderzoek op het onderzoeksprotocol van de rekenkamer.

¹In de samenwerkingsovereenkomst van de waterschappen Zuiderzeeland en Vallei & Veluwe met betrekking tot de rekenkamer is afgesproken dat Vallei en Veluwe de rekenkamer faciliteert. De inkoopvoorwaarden van Vallei en Veluwe zijn dan ook op rekenkameronderzoek bij/in Zuiderzeeland van toepassing.

5 3 december 2025 definitief

Uitgebrachte offertes en Plannen van Aanpak worden, voor zover in overeenstemming met de inkoop- en aanbestedingsregels van het waterschap, beoordeeld door de rekenkamer op basis van de volgende criteria:

- De uitwerking van de probleemstelling en de operationalisering van de onderzoeksvragen.
- De planning en de begroting van het onderzoek.
- De wijze waarop de data worden verzameld en geanalyseerd.
- De wijze waarop tussentijds wordt gerapporteerd.
- De prijs-kwaliteitverhouding.

Het heeft de voorkeur van de rekenkamer om de externe bureaus hun offerte en aanpak te laten toelichten. Er kan ook voor gekozen worden bureaus, alvorens een offerte uit te laten brengen, een aanpak toe te laten lichten en het bureau van voorkeur een offerte te laten uitbrengen.

De externe bureaus zal bij de offerte aanvraag nadrukkelijk worden gevraagd of zij al werkzaam zijn of waren voor het waterschap. Wanneer dit het geval is en de rekenkamer vaststelt dat dit het risico van belangenverstremming tot gevolg heeft, betekent dit dat de onderzoeksopdracht niet aan het desbetreffende externe bureau kan worden verstrekt.

De opdrachtverlening aan een extern bureau vindt plaats onder de voorwaarden van de rekenkamer. De rekenkamer hanteert bij de offerteaanvraag de inkoop- en aanbestedingsregels van het faciliterende waterschap i.c. Vallei & Veluwe. De voorzitter en secretaris ondertekenen de opdrachtverlening.

Het extern onderzoeksbureau neemt de privacyregels conform de AVG en aanvullende regelingen in acht. Indien nodig wordt een verwerkersovereenkomst opgesteld. Een eventueel datalek wordt door het extern onderzoeksbureau terstond aan de rekenkamer gemeld. De rekenkamer zal in voorkomend geval in overleg treden met de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en zo nodig een melding verzorgen aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Het uitgangspunt bij de inschakeling van externe bureaus is dat de

eindverantwoordelijkheid, de regie en het uitbrengen van het onderzoeksrapport bij de rekenkamer blijft liggen. Dit betekent dat belangrijke beslissingen over de inrichting, voortgang en conclusies van het onderzoek door de rekenkamer worden genomen.

De (inhoudelijke) begeleiding van het onderzoek ligt in handen bij een of twee leden van de rekenkamer. Deze begeleider(s) van de rekenkamer is verantwoordelijk voor de praktische voortgang van het onderzoek en vormt daarvoor in ultimo het aanspreekpunt voor het extern bureau.

5. Afstemmen Plan van Aanpak onderzoek met secretaris directeur

Het Plan van Aanpak van het geselecteerde bureau wordt voor een reactie voorgelegd aan de secretaris directeur. Deze laatste toetst het Plan van Aanpak van het onderzoek op haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

De reactietermijn voor de secretaris directeur is 3 weken. Vervolgens het Plan van Aanpak ter kennisname toegezonden aan het Algemeen Bestuur.

Mocht als gevolg van vakantie(s) of andere redenen dit niet haalbaar zijn, dan wordt de rekenkamer daarvan tijdig en schriftelijk op de hoogte gesteld.

Indien gaandeweg het onderzoek blijken dat de onderzoeksopzet niet (meer) opportuun is, dan behoudt de rekenkamer zich het recht voor deze aan te passen. Wanneer er substantiële wijzigingen in de onderzoeksopzet worden aangebracht, zal dit worden meegedeeld aan het algemeen bestuur.

6 3 december 2025 definitief

6. Startbijeenkomst

Bij de start van een onderzoek vindt een startbijeenkomst of -gesprek plaats met de onderzoekers, een vertegenwoordiging van de rekenkamer, en de, bij het onderzoek te betrekken, medewerkers en leden van het management.

Wanneer het onderzoek twee waterschappen betreft vindt een gezamenlijke startbijeenkomst.

In deze startbijeenkomst wordt in ieder geval stil gestaan bij de onderzoeksdoelen, de onderzoeksvragen, het onderzoeksvoorstel, de uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Ook wordt een contactpersoon voor de onderzoeker aangewezen vanuit de organisatie; deze persoon draagt onder andere zorg voor de tijdige en volledige informatievoorziening van de onderzoeker(s).

In de startbijeenkomst worden tevens afspraken gemaakt over de procedure en de planning van het onderzoek, de wijze waarop met gegevens wordt omgegaan, hoe de rekenkamer de door haar benodigde informatie van de betrokken afdeling zo snel mogelijk kan verkrijgen en hoe de belasting van de afdeling door het onderzoek zoveel mogelijk kan worden beperkt. Altijd komen in deze bijeenkomst het normenkader met te onderzoeken onderdelen, het teruggeven van interviews en de wederhoor aan de orde. Als er geen (helder, compleet) normenkader is, dan krijgt het onderzoek een andere focus: aanbeveling om een normenkader te ontwikkelen en vast te stellen (evt. met goede voorbeelden).

De rekenkamer wijst minimaal één lid aan dat het onderzoek begeleidt en dit lid/deze leden is/zijn het primaire aanspreekpunt voor de onderzoeker gedurende het onderzoekstraject. Voor de loop van het onderzoek gelden de volgende afspraken:

- Wanneer zij deel uitmaken van de onderzoeksopdracht, worden verslagen van interviews ter goedkeuring aan de geïnterviewden voorgelegd.
- De gespreksverslagen zullen vertrouwelijk worden behandeld door het extern bureau en rekenkamer.
- Het letterlijk citeren uit verslagen van interviews is slechts mogelijk met toestemming van de geïnterviewde.

In geval van samenwerking met een extern bureau kunnen aanvullend de volgende zaken afgesproken worden:

- Het extern bureau rapporteert aan het begeleidend lid / de begeleidende leden van het betreffende onderzoek van de rekenkamer periodiek over de voortgang, zowel inhoudelijk als qua praktische werkzaamheden.
- De rekenkamerleden kunnen aanwezig zijn bij de interviews die door het externe bureau worden afgenomen en het externe bureau nodigt hen daartoe tijdig uit. • De onderzoekers kunnen aanwezig zijn bij de presentatie van het onderzoeksrapport c.q. tijdens een/de bespreking met of door het algemeen bestuur.
- De rekenkamer krijgt de beschikking over het gehele onderzoekdossier dat door het extern bureau wordt opgebouwd.
- Het extern bureau gaat tijdens het onderzoek vertrouwelijk om met de resultaten ervan. • De externe communicatie na afloop van het onderzoek verloopt via de rekenkamer. Verzoeken van derden worden door het extern bureau naar de rekenkamer doorverwezen.

7 3 december 2025 definitief

7. Uitvoering van het onderzoek

Gedurende het onderzoek vormt de rekenkamer onder verantwoordelijkheid van de secretaris een onderzoekdossier. Dit bestaat in elk geval uit:

1. Onderzoeksopzet.
2. Offerte extern bureau plus opdrachtbevestiging.
3. Concept-onderzoeksrapport.
4. Schriftelijke stukken inzake ambtelijk wederhoor.
5. Inhoudelijke reactie van het dagelijks bestuur.
6. Aanbiedingsbrief voor het algemeen bestuur.
7. Definitief onderzoeksrapport.

De rekenkamer houdt zich bij de bewaring van haar onderzoek dossiers, zoals hierboven bedoeld, aan de termijnen uit de Archiefwet. De dossiers zijn in principe toegankelijk voor derden voor zover zij geen vertrouwelijke gegevens bevatten.

Voor inzage in vertrouwelijke stukken dient een verzoek te worden ingediend bij de rekenkamer. Dergelijke verzoeken zullen door de rekenkamer worden beoordeeld op grond van de Wet open overheid (Woo).

Het uitgangspunt in het onderzoeksrapport is transparantie in de methodiek en inhoudelijke onderbouwing van het onderzoek. Het moet met name helder zijn hoe de rekenkamer tot haar eindoordeel komt. In de rapportage wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen normen (criteria), bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Wanneer in de tekst wordt gerefereerd aan een bepaald document of een gesprek dan zal de bron worden vermeld.

Bij het opstellen van het onderzoeksrapport wordt de volgende indeling als uitgangspunt genomen:

- Samenvatting.
- Inleiding: achtergrond, doelstelling en vraagstelling.
- Onderzoeksaanpak en normen-/ toetsingskader.
- Bevindingen met analyse.
- Conclusies en aanbevelingen.
- Bijlagen: bronnen.

De rekenkamer hecht eraan dat het onderzoeksrapport bruikbaar en werkbaar is in de bestuurs- en uitvoeringspraktijk van het waterschap. In zijn algemeenheid geldt dat wordt gestreefd naar een korte, bondige rapportage.

De rekenkamer is eindverantwoordelijk voor de inhoud van het onderzoeksrapport. Dit betekent dat deze herkenbaar moet zijn als onderzoeksrapport van de rekenkamer. Wanneer het onderzoek (mede) is uitgevoerd door een extern bureau, dan bestaat de totale rapportage uit de onderzoeksrapport van het externe bureau, de bestuurlijke reactie (zie verder) en een oplegnotitie door de rekenkamer.

8. Ambtelijk en bestuurlijk wederhoor

De rekenkamer volgt normaliter voorafgaand aan de definitieve vaststelling van een onderzoeksrapport een procedure van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor.

Ambtelijk wederhoor

De rekenkamer stelt in ieder geval de ambtelijke organisatie en andere betrokkenen of onderzochte instellingen in de gelegenheid om, voor de vaststelling en openbaarmaking het onderzoek, eventuele fouten ten aanzien van feiten dan wel verwerkte gegevens te corrigeren op basis van het concept onderzoeksrapport zonder conclusies en aanbevelingen.

g 3 december 2025 definitief

De termijn voor ambtelijk wederhoor (schriftelijk) bedraagt 3 weken. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan wordt de rekenkamer daarvan tijdig en schriftelijk op de hoogte gesteld.

Bestuurlijk wederhoor

Vervolgens wordt overgegaan tot vaststelling van het onderzoeksrapport met de conclusies en aanbevelingen. Het onderzoeksrapport (inclusief conclusies en aanbevelingen) wordt aangeboden voor een bestuurlijke reactie aan het Dagelijks Bestuur, die binnen 6 weken na aanbieding aan de rekenkamer gegeven wordt.

Mocht dit niet haalbaar zijn, dan wordt de rekenkamer daarvan tijdig en schriftelijk op de hoogte gesteld.

Via de bestuurlijke reactie wordt het Dagelijks Bestuur in de gelegenheid gesteld een inhoudelijke reactie te geven op de conclusies en aanbevelingen genoemd in het onderzoeksrapport.

In het algemeen komt de bestuurlijke reactie van het Dagelijks Bestuur bij het definitieve onderzoeksrapport. Desgewenst wordt een nawoord van de rekenkamer toegevoegd.

9. Oplevering onderzoek

Het definitieve onderzoeksrapport (met de bestuurlijke reactie, eventueel een nawoord van de rekenkamer) wordt (via de Dijkgraaf) aangeboden aan het Algemeen Bestuur, waarmee het als ingekomen stuk in de vergadering wordt besproken. Ook het Dagelijks Bestuur en overige betrokkenen ontvangen een afschrift van het definitieve onderzoeksrapport.

Met het aanbieden van het definitieve onderzoeksrapport aan het Algemeen Bestuur kan de rekenkamer (afhankelijk van aard en onderwerp) ook een persbericht versturen. Het definitieve onderzoeksrapport en het eventuele persbericht worden op de website van het waterschap en/of van de rekenkamer geplaatst. De voorzitter van de rekenkamer is primair de woordvoerder die de media te woord staat.

10. Behandeling Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur besluit normaliter tot agendering en bespreking van het definitieve onderzoeksrapport voor de vergadering van het Algemeen Bestuur. De onderzoeker (dus ook de externe) en de rekenkamer zijn aanwezig bij de toelichting op het onderzoeksresultaat in en aan het Algemeen Bestuur en dragen voor een passende onderlinge rolverdeling zorg.

11. Evaluatie

Na afloop van elk onderzoek zal er in beginsel een evaluatie plaatsvinden.

Door zowel de rekenkamer zelf, als (indien van toepassing) met het extern bureau wordt teruggeblikt op het proces en de resultaten en wordt nagegaan voor welke onderdelen verbeteringen mogelijk zijn. Desgewenst kan de rekenkamer besluiten anderen bij deze evaluatie te betrekken. Een en ander wordt vastgelegd in een verslag van de (rekenkamer)vergadering of in een (beknopte) aparte evaluatienotitie.